

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Černým, Ph. D.,
ve věci

žalobkyně: B. Č., narozená dne X,
bytem X,

proti

žalované: Česká správa sociálního zabezpečení,
sídlem Křížová 25, 225 08 Praha,

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 6. 4. 2023, č. j. X,

takto:

- I. Rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 6. 4. 2023, č. j. X, a ze dne 28. 7. 2022, č. j. X, **se zrušují** a věc **se vrací** žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši 95 Kč do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně se včasnou žalobou domáhala přezkoumání zákonnosti napadeného rozhodnutí žalované ze dne 6. 4. 2023, č. j. X, jímž bylo zcela změněno rozhodnutí žalované ze dne 28. 7. 2022, č. j. X (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“). Prvostupňovým rozhodnutím byl žalobkyni dle § 38 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“) přiznán invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně od 11. 3. 2022, neboť podle posudku Okresní správy sociálního zabezpečení Most (dále jen „OSSZ“) ze dne 19. 4. 2022 z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla pracovní schopnost žalobkyně o 40 %.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

2. Napadeným rozhodnutím bylo prvostupňové rozhodnutí změněno tak, že podle § 56 odst. 1 písm. e) a § 39 odst. 2 písm. b) zákona o důchodovém pojištění náleží žalobkyni od 11. 3. 2022 invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně ve výši 4 670 Kč, jehož výše se dále zvyšovala.
3. Současně žalobkyně navrhla, aby soud uložil žalované povinnost nahradit jí náklady soudního řízení.

Žaloba

4. Žalobkyně v podané žalobě namítla, že napadené rozhodnutí bylo vydáno na základě nedostatečně zjištěného skutkového stavu bez přihlédnutí k § 39 odst. 2 písm. c) zákona o důchodovém pojištění a k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška o posuzování invalidity“). Žalobkyně zastávala názor, že posudkový lékař v námitkovém řízení nezhodnotil její celkovou výkonnost, pohyblivost a schopnost vykonávat denní aktivity s ohledem na zdravotní postižení uvedené v kapitole VI, položce 8 přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Žalobkyně zdůraznila, že z lékařské dokumentace vyplývá, že trpí závažnou neurodegenerativní chorobou dědičného rázu, která již ve svých časných fázích kombinací hybných a neuropsychických příznaků znemožňuje soustavnou pracovní činnost. Stabilizaci zdravotního stavu nelze očekávat a progresi onemocnění je neúprosná. Žalobkyně dále uvedla, že se již 3 – 4 roky nachází ve stavu plné invalidizace a v současné době není vzhledem ke kombinaci hybného a kognitivního postižení schopná samostatné sebeobsluhy či jakékoli soustavné činnosti. Ve zprávě ze dne 12. 4. 2023 doporučil lékař Neurologické klinicky Všeobecné fakultní nemocnice v Praze prof. MUDr. J., Ph.D. přiznání plné invalidity žalobkyni s tím, že není schopna dopravy hromadnou dopravou a je nutný doprovod rodinného příslušníka, neboť trpí kognitivním deficitem a chůzí s pády. Posudkový lékař v námitkovém řízení rovněž podle názoru žalobkyně nevzal v úvahu skutečnost, že se její zdravotní stav od roku 2022 rapidně zhoršil a dochází ke globálnímu kognitivnímu deficitu s narušením paměti, plánování a odolnosti. Žalobkyně pokračovala, že její psychomotorické tempo je zpomalené, pozornost omezená, řečový projev se zadrhává. Zdůraznila, že její celkový zdravotní stav je beznadějný a její obtíže se stále horší.

Vyjádření žalované k žalobě

5. Žalovaná v písemném vyjádření k žalobě shrnula žalobní námitky, na případ dopadající právní úpravu a náležitosti posudků posudkových lékařů, kterými je v otázce posouzení nároku na dávku důchodového pojištění podmíněnou dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem žalovaná vázána. Žalovaná připomněla, že napadené rozhodnutí bylo vydáno na podkladě posudku o invaliditě ze dne 5. 1. 2023 vypracovaného v námitkovém řízení, podle něhož byla žalobkyně invalidní pro invaliditu druhého stupně, neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla její pracovní schopnost o 60 %. Podle názoru žalované tento posudek splňuje požadavek úplnosti, celistvosti a přesvědčivosti a vypořádal se s všemi rozhodujícími skutečnostmi, kdy posudkový lékař jednoznačně vymezil rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně. Žalovaná navrhla soudu provedení důkazu posudkem Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí, která je povolána k posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce pro účely přezkumného řízení. Za dosud zjištěného skutkového stavu žalovaná setrvala na svém rozhodnutí.
Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

Ústní jednání

6. Při ústním jednání soudu konaném dne 19. 3. 2024 žalobkyně odkázala na podanou žalobu.
7. Pověřená pracovnice žalované při tomtéž jednání odkázala na písemné vyjádření k žalobě.
8. Soud dle § 52 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) provedl dokazování posudkem a protokolem z jednání Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Ústí nad Labem (dále jen „posudková komise“) ze dne 16. 11. 2023.
9. Soud dle § 52 odst. 1 s. ř. s. neprovedl dokazování k žalobě přiloženými lékařskými zprávami pro nadbytečnost, neboť je měla k dispozici posudková komise, která je řádně vyhodnotila, přičemž soud na rozdíl od ní nemá potřebnou odbornost k tomu, aby sám posoudil, zda skutečnosti v těchto lékařských zprávách měly nějaký vliv na pokles pracovní schopnosti žalobkyně, či nikoli. Soud dále neprovedl v souladu s § 52 odst. 1 s. ř. s. ostatními listinami přiloženými k žalobě, neboť uvedené listiny jsou součástí správního spisu a v rámci správního soudnictví se dokazování správním spisem neprovádí.

Posouzení věci soudem

10. Napadené rozhodnutí soud přezkoumával podle části třetí hlavy druhé dílu prvního s. ř. s., která vychází z dispoziční zásady vyjádřené v § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 věty druhé a třetí a § 75 odst. 2 věty první tohoto zákona. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává zákonnost napadeného rozhodnutí, a to pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během dvouměsíční lhůty po oznámení rozhodnutí dle § 72 odst. 1 věty první s. ř. s. Povinností žalobce je proto tvrdit, že správní rozhodnutí nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních námitek musí soud přihlídnout toliko k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle § 76 odst. 2 s. ř. s.
11. Soud předesílá, že dle § 56 odst. 1 s. ř. s. přistoupil k přednostnímu projednání věci, a to s ohledem na výsledek posudku posudkové komise dne 16. 11. 2023.
12. Po přezkoumání skutkového a právního stavu a provedeném ústním jednání, při kterém se provádělo dokazování zdravotním posudkem posudkové komise ze dne 16. 11. 2023 dospěl soud k závěru, že žaloba je důvodná.
13. Z obsahu předloženého správního spisu soud zjistil, že žalovaná vydala prvostupňové rozhodnutí, jímž přiznala žalobkyni invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně, a to na základě posudku posudkového OSSZ MUDr. J. P., CSc. ze dne 19. 4. 2022, jenž posoudil zdravotní stav žalobkyně a dospěl k závěru, že se jednalo o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav dle § 26 zákona o důchodovém pojištění, jehož rozhodující příčinou s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti bylo zdravotní postižení uvedené v kapitole VI, položce 17b přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Míra poklesu pracovní schopnosti činila 40 %. Procentní míra poklesu pracovní schopnosti se dle § 3 a § 4 vyhlášky o posuzování invalidity neměnila.
14. Proti prvostupňovému rozhodnutí podala žalobkyně námitky. Žalovaná si v řízení o námitkách vyžádala nový posudek o invaliditě žalobkyně ze dne 5. 1. 2023, který vypracoval posudkový lékař Lékařské posudkové služby České správy sociálního zabezpečení (dále jen „LPS“) MUDr. V. C. Tento posudkový lékař opětovně posoudil zdravotní stav žalobkyně a dospěl k závěru, že u žalobkyně se jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav dle § 26 Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

zákona o důchodovém pojištění, přičemž rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti bylo zdravotní postižení uvedené v kapitole VI, položce 17b přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Míra poklesu pracovní schopnosti činila 60 %, přičemž míra poklesu pracovní schopnosti se dle § 3 a § 4 vyhlášky o posuzování invalidity nezměnila. Žalovaná následně vydala napadené rozhodnutí, kterým změnila prvostupňové rozhodnutí tak, že žalobkyni náleží invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně.

15. Podle ustanovení § 39 odst. 1 až 5 zákona o důchodovém pojištění je pojištěnec invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %. Jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla
 - a) nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně,
 - b) nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně,
 - c) nejméně o 70 %, jedná se o invaliditu třetího stupně.
16. Pracovní schopností se rozumí schopnost pojištěnce vykonávat výdělečnou činnost odpovídající jeho tělesným, smyslovým a duševním schopnostem, s přihlédnutím k dosaženému vzdělání, zkušenostem a znalostem a předchozím výdělečným činnostem. Poklesem pracovní schopnosti se rozumí pokles schopnosti vykonávat výdělečnou činnost v důsledku omezení tělesných, smyslových a duševních schopností ve srovnání se stavem, který byl u pojištěnce před vznikem dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.
17. Při určování poklesu pracovní schopnosti se vychází ze zdravotního stavu pojištěnce doloženého výsledky funkčních vyšetření; přitom se bere v úvahu,
 - a) zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující pracovní schopnost,
 - b) zda se jedná o stabilizovaný zdravotní stav,
 - c) zda a jak je pojištěnec na své zdravotní postižení adaptován,
 - d) schopnost rekvalifikace pojištěnce na jiný druh výdělečné činnosti, než dosud vykonával,
 - e) schopnost využití zachované pracovní schopnosti v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 35 % a nejvíce o 69 %,
 - f) v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 70 % též to, zda je pojištěnec schopen výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek.
18. Za zdravotní postižení se pro účely posouzení poklesu pracovní schopnosti považuje soubor všech funkčních poruch, které s ním souvisejí.
19. Způsob posouzení a procentní míry poklesu pracovní schopnosti, co se rozumí zcela mimořádnými podmínkami, způsob zhodnocení a využití zachované pracovní schopnosti podle § 39 odst. 4 písm. e) zákona o důchodovém pojištění, pak stanovuje prováděcí předpis, vyhláška č. 359/2009 Sb., o posuzování invalidity.
20. Jedním z předpokladů pro vznik nároku na invalidní důchod třetího stupně je existence invalidity pojištěnce, která dosahuje alespoň zákonem stanovené hranice 70 % (srov. § 38 a § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění). Bylo proto třeba zjistit, zda žalobkyně splňovala ke dni 6. 4. 2023, tedy ke dni vydání napadeného rozhodnutí, podmínky invalidity třetího stupně, tj. zda nastal pokles pracovní schopnosti nejméně o 70 %.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

21. Soud se nespokojil se závěry posudku ze dne 5. 1. 2023, a protože nemá odborné lékařské znalosti, na nichž posouzení invalidity především závisí, vyžádal si v rámci předmětného soudního řízení v intencích § 52 odst. 1 v návaznosti na § 77 s. ř. s. odborný posudek od posudkové komise, která je v těchto věcech dle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, povolána k posouzení zdravotního stavu žalobkyně. Tato komise nově posoudila celkový stav žalobkyně, dále také posoudila pokles její pracovní schopnosti a zaujala posudkový závěr o invaliditě žalobkyně.
22. Z obsahu posudkové dokumentace vypracované posudkovou komisí soud zjistil, že komise jednala v řádném složení, posudek byl vypracován po studiu a zhodnocení zdravotního stavu žalobkyně na základě předložené lékařské dokumentace a odborných lékařských nálezů dne 16. 11. 2023. Žalobkyně jednání komise byla přítomna a přímo při jednání komise byla vyšetřena odborným lékařem z oboru neurologie. Dále je z posudkové dokumentace patrné, jaké lékařské nálezy měla komise k dispozici. Na základě posouzení všech zdravotních nálezů relevantních pro souzenou věc, spisové dokumentace OSSZ, spisové dokumentace námitkového řízení a vlastního přešetření žalobkyně při jednání pak komise dospěla k závěru, že pokles pracovní schopnosti ke dni 6. 4. 2023 byl 70 %, což odpovídá invaliditě třetího stupně.
23. Posudková komise konstatovala, že u žalobkyně se jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jehož rozhodující příčinou s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti je zdravotní postižení uvedené v kapitole VI, položce 17c přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, a to Huntingtonova nemoc geneticky verifikovaná ve stadiu ztráty samostatné soběstačnosti. Pro obličejovou dystonickou složku otevírání úst obtížné – jazyk prakticky nevypláží, šíje v pohybu blokována choreatickou dyskinezou, na HKK dominují oboustranné rychlé více segmentární choreatické dyskinetické pohyby, které při stresu akcentují. Měnlivý svalový hypertonus, reflexy nevybavitelné, spast. py jevy nevybavují, úchop drobného předmětu na pokyn provede s chybovostí a výsledný pohyb výrazně ovlivněn choreatickou dyskinezou – písemný projev nemožný, čítí zachováno vč. vibrační složky, na DKK dominuje kombinace svalového hypertonu s méně vyjádřenou choreatickou dyskinezou, výrazná dystaktická složka v souboru s hypertonem těžce limituje možnost samostatné vertikalizace. Zutí – obutí samostatně neprovede. Posudková komise dále uvedla, že z psychiatrického hlediska má žalobkyně dle dokumentace globální kognitivní deficit s narušením paměti a výbavnosti a s narušením exekutivních funkcí, v emotivitě je apaticko – abulické ladění, náhled na psychopatologii zachován. Užívá antidepresiva, s medikací není tak výbušná. Procentní míra poklesu pracovní schopnosti dle tohoto zařazení je 70 % (rozmezí určené pro toto postižení je 70 % až 80 %).
24. Posudková komise dospěla k závěru, že se z funkčního hlediska jednalo o invaliditu třetího stupně. Posudková komise se neztotožnila se závěry posudkových lékařů OSSZ a LPS, přičemž pochybení posudkového lékaře LPS spatřovala v tom, že zdravotní stav žalobkyně posoudil v její nepřítomnosti a osobně žalobkyni nevyšetřil a nevyslechl. Nicméně i z odborných nálezů vyplývá, že rekvalifikační potenciál žalobkyně je nulový a onemocnění je ve stadiu ztráty soběstačnosti. Posudková komise uzavřela, že žalobkyně nebyla schopna vykonávat ani lehké pomocné dělnické práce a progresí dominujícího onemocnění již nemá téměř žádný rekvalifikační potenciál.
25. Po zhodnocení výše předestřených důkazů, které byly provedeny při soudním jednání, soud konstatuje, že posudková komise jednala v řádném složení, že její posudek, jenž soud hodnotí jako stěžejní důkaz v tomto přezkumném soudním řízení, byl vypracován po náležitém

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

zhodnocení zdravotního stavu žalobkyně na základě předložené lékařské dokumentace a odborných lékařských nálezů. Žalobkyně byla přítomna při jednání komise.

26. Lékaři posudkové komise podle názoru soudu dostatečným způsobem odůvodnili, proč se odchýlili od závěrů posudkových lékařů OSSZ a LPS a hodnotili rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně podle kapitoly VI, položky 17c přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, neboť rekvalifikační potenciál žalobkyně je nulový. Posudkoví lékaři i posudková komise shodně stanovili rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně, tj. Huntingtonovu nemoc, posudková komise toto postižení ovšem hodnotila jako těžké funkční postižení, nikoli středně těžké funkční postižení, a to s ohledem na jeho intenzitu a progredující formu. Zdůvodnění odlišného závěru posudkové komise uvedl soud výše. Výsledným posouzením tedy bylo zjištěno, že míra poklesu pracovní schopnosti žalobkyně dosahuje 70 %. Žalobkyně tedy splnila podmínku invalidity třetího stupně dle zákona o důchodovém pojištění, neboť dosáhla minimální potřebné míry poklesu pracovní schopnosti o 70 %.
27. Dále soud uvádí, že se ztotožnil s posudkovým závěrem komise a za daného stavu věci soud neshledal potřebu, aby byl výše citovaný posudek posudkové komise doplňován či aby byl případně ve věci vypracováván další posudek jinou posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí nebo dokonce aby bylo přikročeno ke znaleckému zkoumání zdravotního stavu žalobkyně. Požadavek v tomto směru ostatně v předmětném soudním řízení nevznesly ani žalovaná ani samotná žalobkyně poté, co byly seznámeny s posudkovým závěrem. Závěr soudu o tom, že v daném případě již nebylo zapotřebí provádět nějaké další dokazování, koresponduje ustálené judikatuře správních soudů včetně Nejvyššího správního soudu (viz např. jeho rozsudky ze dne 25. 6. 2003, č. j. 2 Ads 9/2003-50, který byl publikován ve Sbírce rozhodnutí NSS pod č. 150/2004, nebo ze dne 28. 8. 2003, č. j. 5 Ads 22/2003-48, či ze dne 12. 3. 2009, č. j. 3 Ads 143/2008-92).
28. S ohledem na výše uvedené dospěl soud k závěru, že žaloba je důvodná, neboť žalovaná při svém rozhodování vycházela z neúplně zjištěného skutkového stavu.
29. Soud proto napadené rozhodnutí pro vady řízení podle § 76 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 78 odst. 1 a 4 s. ř. s. zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení. S ohledem na to, že stejnou vadou jako napadené rozhodnutí je zatíženo i prvostupňové rozhodnutí, přistoupil soud i k jeho zrušení podle § 78 odst. 3 s. ř. s. Podle § 78 odst. 5 s. ř. s. přitom platí, že pokud soud zruší rozhodnutí správního orgánu, je správní orgán v dalším řízení vázán právním názorem soudu. Bude proto na žalované, aby znovu o nároku žalobkyně rozhodla, přičemž bude vycházet z toho, že žalobkyně k datu vydání napadeného rozhodnutí byla invalidní v rozsahu třetího stupně invalidity.
30. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně měla ve věci plný úspěch, a proto má proti žalované právo na náhradu účelně vynaložených nákladů řízení. Soud přiznal žalobkyni náklady v celkové výši 95 Kč odpovídající žalobkyní vynaloženému poštovnému.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 611/6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližze následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ústí nad Labem 19. března 2024

JUDr. Petr Černý, Ph.D. v.r.
samosoudce

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.